

Mantsoe a Bohlale ho Malapa

SABATHA MANTSIBOEA

Bakeng sa thuto ea Beke ena, Bala:

Liprov. 5:3–14; Matt. 19:5; 1 Ba-Kor. 7:3, 4; Liprov. 13:22; 14:26; 17:22; 23:13; 31:10–31.

Temana ea Khopolo:

“U tšepe Jehova ka pelo ea hao eohle, u se ke ua itšepa hlalefo ea hao. U mo kenye mererong ea hao eohle, ‘me o tla u tsamaisa litseleng tsohle tsa hao” (Liproverbia 3:5, 6).

Nako e fe kapa e fe ea bophelo eo e ka bang re ho eona hona joale, bohle, ehlile, re qalile re na le ntate le ‘m’e, ho sa natse mofuta oa kamano, haeba o ne o le teng le ho ba teng, kamorá hore re tsoaloe. Ka lehlakoreng le leng, batho ba bang, ho e-na le ho ba le bana ba bobona le bang ka bona, ha ba e-so ka ba ba le lelapa leo e leng la bona ntle le leo ba holetseng kaharà lona.

Hore na maemo a rona ke a fe, hore na boemo ba rona ba bophelo ke bo fe, buka ea Liproverbia e phuthetse motsoako oa likeletso, lithothokiso, lipotso, le lipolelo tsa bohlale. Likamano tsa malapa li tojoa ka kotloloho, ‘me mantsoe a mang a bohlale a ka sebelisoa lapeng. Liproverbia hantle-ntle li ngotsoe e le tokomane eo ho eona linotlolo tsa bophelo bo nang le Molimo e fuoang ngoana ke motsoali. Joalo feela ka ha motsoali a ka ngolla mora kapa morali oa hae ea eang kolecheng, a seng a lo lula a le mong, kapa a fumaneng mosebetsi hole le hae lengolo la keletso, ka mokhoa o joalo, Liproverbia li fuoa morá ke ntate: “Mora oa ka, mamela thuto ea ntatá, u se ke ua furalla taeo ea ‘m’ao” (Liprov. 1:8). Deuteronomy e laetse batsoali ho arolelana likholiseho tsa bona le moloko o latelang. Sena ke se etsoang ke Liproverbia. Litaelong tsa ntate, re utloa lentsoe la Ntatá rona ea maholimong le re laela ho ithuta.

**Ithute thuto ea beke ena ho lokisetsa Sabatha sa la 4 Motšeanong.*

Rata Mosali ea Nepahetseng

Etsa lenane la mathata le litholoana tsa ho kena thobalanong pele ho lenyalo kapa likamano tse kantle ho lenyalo joalo ka ha li hlalosoa ke Liproverbia 5:3–14.

Motho ea tšabang Molimo o ipolokela (haeba a sa nyala) le ho baballa (haeba a nyetse) lerato la hae le tebileng le katamelo ea thobalano bakeng sa lenyalo. Liproverbia li bua le banna ka ho khetholoha, empa taba e tšoanang moo e buang le basali e hlalositsoe ho Sefela sa Lifela (bapisa Sefela sa Lifela. 4:12–15). Khoheli e matla ea lerato le sa lumelleheng e lokela ho bapisoa le litholoana tse bohla tsa sebe sena. Likamano tsa thobalano tsa papali ha li na boinehelo, kahona, li oela tlase haholo ho seo e leng katamelo e haufi ea maikutlo. Lisebelisoa tse tšoarehang, tsa 'mele, le tsa maikutlo li sebelisoa ha bohlasoa. Ha bohlokoa ka ho fetisisa, motho o tla lokela ho arabela ho Molimo ka liqeto tseo a li entseng bophelong.

Likamano tsa thobalano, e 'ngoe ea limpho tsee kholo ka ho fetisisa tseo Molimo o li fileng batho, ke tokelo ea lenyalo feela (Matt. 19:5; 1 Ba-Kor. 7:3, 4; Ba-Heb. 13:4). Ho Liproverbia, karaburetso ea ho otlala, metsi a mangata e sebelisitsoe e le letšoao le bonolo la monyaka le khotsofalo eo balekane ba nyalaneng ba lokelang ho ba le eona leratong la bona hammoho. Hona ho fapanngoa le tšenyeho e bang teng ha ho na le ho hloka botšepahi. Polelo: “mosali oa bocha ba hao” (Liprov. 5:18) e supa hore leha ba babeli ba tsoela pele ho hola, boitlamo ba bona bo lokela ho tsoela pele. Monna o thabisitsoe (“tauoe” [Liprov. 5:19]) ke lerato la mosali oa hae.

Boemong ba botho bo oeleng, boikutlo ba thobalano bo ka horehal batho ho tloha thatong ea Molimo ka thobalano. Leha ho le joalo, Molimo o file batho matla a ho nahana le ho etsa khetho. Liteko tsena, haeba li sa hatelloe ho tsoela pele, li ka hlola motho. Boitlamo bo tiileng morerong oa Molimo ka thobalano lenyalong bo ka thibela ho aheha ha likamano tsa bolotsana. Khetho ea botšepahi ba bophelo bohle morerong oa Molimo ka thobalano lenyalong ha se bohla feela empa bo boetse bo na le meputso e mengata.

Haeba u ne u tseba motho e mong ea loantšanang le liteko tsa thobalano tse ka senyang lenyalo, u ka fa motho eo keletso e fe?

Boipiletso ho Bontate

Tšoaea makhabane a semelo a bontate a hlalosoang ho Liproverbia a ka bang le litholoana tsa nako e telele bakeng sa bana:

Liprov. 13:22; 27:23, 24

Liprov. 14:26

Liprov. 15:1, 18; 16:32

Liprov. 15:27

Prov. 29:17

Limelo tsa bontate li ama bana ba bona ka tsela e otlohlileng le lefa leo ba le fetisetsang ho bona. Bana ba talima ho bontate ba bona bakeng sa tšehetso, lerato le nang le boinehelo, tataiso, le ho bopuo a semelo. Liproverbia li thoholetsa bontate bao ba tšehetsang malapa a bona ka tsela e tsitsitseng hape e le balebeli ba bohlae ba lisebelisoa tsa lelapa. Ho na le litsela tse ngata tseo ka tsona “ea ineelang leroo le sa lokang o sotofatsa ntlo ea hae” (Liprov. 15:27); bontate ba lokela ho ela hloko hore lelapa le tle pele ho mosebetsi. Bontate ba nang le Molimo ba na le mamello ‘me ba tseba ho laola maikutlo a bona. Ba hlompha boitšetleho ba bana ba bona holimá bona. Ba khalemela bana ba bona, empa ba hlokolosi hore ba se ke ba sebelisa matla a bona hampe. Ha bohlokoa ka ho fetisisa, bontate ba itsetseng ba batla ho latela Molimo, ho laola ke lerato la Hae le ke thuto ea Lentsoe la Hae, e le hore ba tle ba tataise maoto a bana ba bona tseleng e lokileng.

Qetellong, ntho ea bohlokoa ka ho fetisisa eo ntate a ka e etsetsang bana ba hae ke ho rata ‘m’e oa bona. Botšepahi ba hae le lerato le sa phetseng ho eena, kapa bosieo ba tsona, ho ama bana le boiketlo ba bona ka tsela e bonahalang le ho fihlela boholong ba bona.

Ho Liproverbia, botšepahi ho Molimo, boitelo ho lenyalo le lelapa, le boitšepahallo bophelong ba motho ka bo mong le ba sechaba ke lintho tsa mantlha. Katleho ho eng kapa eng e itšetlehile holima maemo a pelo ea motho ka mong. Likhoheli tsa sebe—e ka ba thobalano, bokhōba, leroo, kapa matla—li ngata, empa monna le ntate ea bohlae o talima ho Molimo bakeng sa thuso ea ho etsa liqeto tse nepahetseng ka linako tsohle.

Khalemo ka Lerato

Liproverbia li ruta eng ka khalemo le taoe ea ngoana? Liprov. 10:17; 23:13, 14; 29:1; 29:15.

Batsoali ka nako e 'ngoe ba khalemela bana ba bona ho tiisa likelellong tsa bona na boitšoaro bo sa amoheleng sechabeng ke bo fe, ho fana ka kotlo ea ho hloka kutlo, kapa ho bontša ho se thabe ha bona ha ba tlotlollotsoe. Empa morero oa Molimo ka khalemo ke o fe ka litho tse tse nyenyane tsa lelapa la Hae? Liproverbia e beha khalemo moelelong oa tšepo le bokamoso (Liprov. 19:18). Batsoali ba tšabang Molimo ba ea tseba hore bana ba na le sebopeho sa boetsalibe. Ke matla a le mang feela a ka ba thusang ka boemo bona, 'me matla ao ke Krete (sheba Ellen G. White, Education, leq. 29). Sepheo sa botsoali ba Bokreste, ho kenyetsetsa le khalemo, ke ho tataisetsa bana ho Molimo. Ho tšehetsa semela se bonolo. Ka Krete khalemo ha e bonoe e le kotlo, kapa pontšo ea matla, empa e le taoe e pholosang. Leano la Molimo ke hore batsoali ba nang le lerato, ba tsebang matla a sebe, ba tataise mehato ea bana ba bona ho ea ho Krete. Batsoali ba tsotellang ba laea ka mosa le ka tieo, ba ba laola le ho ba tataisa lilemong tsa bona tsa bonyane, joalo ka ha sehoai se fana ka tšebetso sefateng se sa tsoa lengoa, ho fihlela boitaolo bo hlahella 'me mocha a qetella a tšepa Molimo 'me a ikamahanya le morero o halalelang bakeng sa pholoho, kholo, le ho fihlela lilemo tsa boholo bo phethahetseng.

Ke molaetsa o fe ho batsoali o fumanoang ho Liproverbia 13:24; 23:13, 14?

Ha tsohle li boletsoe, ke litemana tse fokolang feela tse buang ka "thupa" (Se-Heb. shebet) moelelong oa ho khalema ngoana. Tloaelo hará kholiso ea Bokreste ke hore batsoali ba sebelise thupa joalo ka ha Molisa oa leholimo a e sebelisa ho tataisa mohlape oa Hae (Ps. 23:4). Libakeng tse ling lisele, Lengolo le supa tabeng ea ho ruta ka mamello, ho bopa ka tsitlallelo, puisano e ntle, le likamano tse atamelaneng bakeng sa ho susumetsa phetoho ngoaneng (Deut. 11:18, 19). Boikutlo ba ngoana ba ho ratoa ke batsoali ba hae bo bohlokoa haholo haeba khalemo e lokela ho fihlela sepheo sa eona sa ho lokisa le ho lopolla (Prov. 13:24).

Ha khalemo e hlotsoe ho fihlela sepheo sa eona ka ho fetella haholo kapa e sa utloisisoa, batsoali ba ka lokisa litaba joang le bana ba bona?

Na Bophelo bo Molemo Ntlheng ea Marulelo?

Ke ka tsela e fe Liproverbia li nokang ka ho qabola tse ling tsa lintho tse tšoenyang tsa bophelo ba lelapa? Liprov. 21:9, 19; 27:15, 16. Ho qabola hoo ho ama joang?

Liproverbia tse ‘maloa li ela hloko litsela tseo re tšoaranang ka tsona likamanong tse haufi. Li beha taba ka tsela e bobebe le ka masene, joalo ka tse buang ka motsoalle ea sa inahaneng ea “hlabelang pelo e hlomohileng lipina tsa monyaka” (Liprov. 25:20) le setho sa lelapa se tshang esale ka matjeke ea “rorisang” ba robetseng “ka lentsoe le phahameng” (Liprov. 27:14). Basali ba balang litemana tsena tsa mosali ea likomang ba ka batla ho tlatsetsa ka “liproverbia” tse buang ka banna! Ba ka re lipolelo tse joalo li ntšetsa pele bona bothata ba liproverbia tsena ka ho toba ho basali ha banna, ba nkang karolo boemong bo renang lapeng, le bona ba ka ba likomang. (A k’u nahane na ho ne ho le joang ho phela ntlong ea Kaiifa le Anna!)

Pelo e thabileng ea thusa. Ho ba le ho qabola ka lapeng ke bophelo bo monate. Ho qabola ho tlotsa mochini oa bophelo, ho thusa ho fokotsa khatello ea maikutlo le ho imeloa. “Pelo e thabileng ke sehla se matlafatsang; athe moea o hlomohileng o omeletsa masapo” (Liprov. 17:22). Liproverbia li nka e meng ea meriana ea tsona hona hará buka ‘me li re fa tumello ea ho tšeha maitšoarō a re tšoenyang le ho re koatisa. Mohlomong ha re bososetse (kapa re koatile hanyenyane haeba setšeiša se le holimá rona), re ba boemong bo molemo ka ho fetisa ba ho bua ka maitšoarō a re koatisang kapa a re tšoenyang. Ka nqé ‘ngoe, ho qabola ha ho ea tlameha ho sebelisoa ho nyenyefatsa kapa ho iphapanyetša litaba tse hlokang ho shejoa e le ka tieo.

Feberu ea boemo bo tlase e ka ba letšoa la tšoaetso ea nako e telele. Likhang, ho khathatsa, le ho belaela e ka ba letšoa la hore ho na le khalefo e hatelletsoeng ho e mong kapa ba bang ba litho tsa lelapa, mohlomong e amana le mathata ha ho utloana kapa puisano kamanong. Molekane ea tletlebang o leka ho tlosa seo a bonang e le matla, taolo, ho se batle ho buisana ha e mong. Haeba tšoaetso e tlositsoe, matšoa a tla fela. Malapeng, ho e-na le ho qoba bothata kapa ho qobana, litho li aha lerato la tsona ho Molimo le boitlamo ba bona e mong ho e mong ho buisana ka litlhoko le maikutlo a bona, ba fihle motsong oa khalefo ea bona, ‘me ba o fothole.

Hobane ha letšeho le le bohlokoa bakeng sa lehae? Le ka sebelisoa joang hantle, kapa le ka senngoa joang eaba le sebelisetsoa bobē? Tlo le likarabo tsa hau sehlopheng.

Mosali ea Ruileng Kannete

Buka ea Liproverbia e koala ka thoriso ea mosali ea khabane. Hloaea makhabane ana a rorisoang. Liprov. 31:10–31.

Mosali ea hlalosoang mona o khethehile, ekasita le eona thothokiso ena. Temana ka 'ngoe ho qala ka Liproverbia 31:10 e qala ka e 'ngoe ea lithaku tse 22 tsa alefabeto ea se-Heberu. Motho o hlokomela hore thorisong ena ea mosali ea khabane le lithaku tsohle tsa alefabeto eohle ea sechaba e sitoa ho fihlela botlalo ba ho mo thoholetsa ka nepo! Thatiselletso ea Liproverbia ea ho nyala molekane ea molemo e bonahala lipolelong tsa bo rabbi: “Lehae la monna ke mosali oa hae.” “Mosali ea khabane ke moqhaka ho monna oa hae; empa ea hlabisang lihlolong o joalo ka ho bola masapong a hae” (Liprov. 12:4). Mona, qetellong ea Liproverbia, ke litsebo tse ngata, tse takiloeng ho etsa motako o le mong: tlhahiso ea liphahlo, theko ea matlo, temo, bohlokomeli ba lehae le lichelete. Feela ho le joalo o ntse a hlokomela lelapa la hae hantle. Ba ea mo rata ba ea mo rorisa.

Litalenta tsena tse tsoelletseng ha lia lokela ho lebelloa ho mosali e mong le e mong, kapa hona ho ba moralo oo ka oona banna ba bekhang basali ba bona. Empa, ka ho hlalosa litsebo le makhabane ana, Liproverbia e bontša seo e leng sa bohlokoa ka ho fetisisa le se amohelehang ka kakaretso e le sa basali, le banna ka ho tšoana: litšobotsi tsa botšepahi, khauho, tieo, tšepahalo, mosa, le mafolo-folo tšebetsong. Lekunutu la bophelo bo joalo ho latela Liproverbia 31:30, ke hore o “tšaba Jehova,”

Ho Liproverbia 31:10 lentsoe le bakeng sa “bokhabane” ea semelo se khabane” e bolela “matla,” “mahlaha-hlaha” kapa “leruo.” E fetoletsoe e le “maruo” ho Lipesaleme 62:10 ‘me e hlalosa “bahale” ba Joshua (Josh. 1:14). Boase o paka Ruthe ka lentsoe “khabane” (Ruthe 3:11). Ho Liproverbia 31:10 ho na le tsela eo ho bapaloang ka taba ea “leruo.” Leruo la ‘nete le lutse semelong, botšepahi, le ho tšaba Jehova. Sena se fetisa hole boleng ba mahakoe a bohlokoa.

Ke ba fe ba bang ba basali bao e leng bahale hape ba khabane ba susumelitseng bophelo ba hau? U ka atolosa lenane la makhabane a semelo, le litsebo tsa basali ba tšabang Molimo joang?

Khopolo e Eketsehileng:

Ho boloka pelo leholimong. “Bakreste ba lokela ho ba hlokolosi ho lisa pelo ka phalimeho eohle. Ba lokela ho bopa lerato le ho tebisa maikutlo, ba bokotse moea oa thapelo. Ba bangata ba bonahala ba tsoafa ho qeta nako ba tebesitse maikutlo, ba ntse ba botsisa Mangolo, le thapelong, joalo ka ha e ka nako e qetoang joalo ke e senyehileng. Ke lakatsa e ka le ka bona lintho tsena ka tsela e nepahetseng eo Molimo a batlang le bone ka eona; hobane le ne le tla etsa hore ‘muso oa maholimo o tsoe pele ka bohlokoa. Ho boloka pelo ea hau leholimong, ho tla fana ka matla mehauhelong eohle ea hau, ho kenye bophelo maikarabellong oohle a hau. Ho laola kelello hore e lule linthong tsa leholimo, ho tla kenya bophelo le boitelo linthong tsohle tseo re li etsang. . . . re bakhutšoanyane tabeng ea ho fihlela lintho tsa semoea. . . .[Ba-Ef. 4:13.]” —Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 3, leq. 1157.

Lipotso tsa Puisano:

1. Bakreste ba bangata ba fumana khokahano ea lihlopha tsa tšehetso li thusa haholo ha ba leka ho “lisa lipelo tsa bona”khahlanong le liteko. Taba ee e ka phahamisa thapelo, boithuto ba Bibe, le ho itšetleha ka Moea o Halalelang joang? Makhetlong a mang, hobaneng ho ka ba bohlokoa ho fumana thuso ea litsebi haeba e mong a hlile a loana ntoa e thata le liteko tse hlileng li mo lebisang sebeng, joale a bonahala a sitoa ho emisa?
2. Le le sehlopha, ballanang likarabo tsa lona tsa potso ea ho qetela ea Laboraro. Bolela se ka boleloang ke likarabo tsa lona tse fapaneng. Joalo ka lintho tse ngata tse tsotengah tseo Molimo o re fileng tsona, ke joang litšeho le ho qabola li ka senngoang tsa sebelisoa ho ba lintho tse senyang?
3. Ho fapana le Liproverbia 31, litloaelo tsa sejoale-joale li phahamisa makhabane a fe basaling? Re ka itšireletsa joang re le batho ka bo mong hore re se nke karolo ho tse ling tsa maitšoaro a soabisang?
4. Ka kakaretso, ke a fe a mang a maikutlo leng teng ka bophelo ba lelapa litloaelong tsa sechaba a hohlanang le litšiea tsa Biele ka bophelo ba lelapa? Ka lehlakoreng le leng, na ho na le litloaelo tse ling tse tše tsamaellanang le litšiea tsa Biebe? Haeba ho le joalo, ke li fe, ‘me li ka sebelisoa joang ho matlafatsa malapa a rona?